

■ NUNTA LUI FIGARO

de Beaumarchais

■ MAIALUL

de Csurka István

Teatrul din Veszprém, aflat într-un rodnic schimb de spectacole cu Teatrul Maghiar din Sfântu Gheorghe, ne vizitează pentru a treia oară.

Teatrul „Petőfi Sándor“ este cel mai tinăr colectiv din Ungaria. Înființat în 1961, el s-a impus în viața culturală maghiară printr-un repertoriu de ținută, prin spectacole realizate la un nivel artistic remarcabil. Două trăsături caracterizează activitatea sa: preocuparea pentru dramaturgia contemporană cu tematică de actualitate și efortul de a cuprinde întregul județ (unul dintre cele mai importante din punct de vedere economic), prin organizarea de stagii permanente, în orașe ca Ajka, Várpalota, Tapolca. A fost o muncă de pionierat, aceste orașe dezvoltându-se concomitent cu teatrul, căruia îi revenea misiunea de a-și forma un public; și, într-adevăr, tinerii mîneri și muncitori de aici au dovedit o reală apetență pentru teatru.

Presă maghiară de specialitate a apreciat drept deosebit de valoroase spectacolele de turneu ale Teatrului Maghiar de Stat din Sfântu Gheorghe — *Cain și Abel* de Sütő András, *D-ale carnavaului* de I. L. Caragiale și *Logodnicul înșelător* (*Hulámzó vőlegény*) de Tamási Aron — prezentate în toamna anului trecut la Veszprém și în alte localități din R. P. Ungară. Rezultatul cel mai important al acestui schimb a fost îmbogățirea repertoriului, prin descoperirea unor autori noi sau prin redescoperirea celor uitați. Hegyeshalmi Laszló, directorul Teatrului din Veszprém, remarcă faptul că prin spectacolele colectivelor din Sfântu Gheorghe a descoperit un autor de valoare, pe Sütő András, și a redescoperit creația importantă a lui Tamási Aron, în timp ce pe scena Teatrului din Sfântu Gheorghe va fi prezentată o piesă a unuia dintre cei mai apreciați scriitori din Ungaria, Csurka István.

Colectivul Teatrului „Petőfi Sándor“ a prezentat o serie de spectacole în diferite localități, ca Brașov, Sfântu Gheorghe, Tirgu Secuiesc, Miercurea Ciuc,

Cluj-Napoca etc., cu piesele *Nunta lui Figaro* de Beaumarchais și *Maialul* (*Majális*) de Csurka István.

Opera lui Beaumarchais, în care Napoleon vedea „revoluția în acțiune“, este într-adevăr, o revoluție, mai ales prin modul în care înnoiește mijloacele de expresie ale comediei moderne, prin acțiunea vie și dialogul scilpitor, prin lovitura de teatru. Regizorul Orbán Tibor a ales, în realizarea spectacolului, modalitatea mai sobră, de reliefare a ideilor conținute de text, neglijând accentul comic. Astfel, Figaro (Horváth Laszló) nu mai este un „fac-totum“ abil, ci un om care-și înfruntă cu hotărîre stăpînul, Almaviva (Vitai András) își urzește cu o rațiune rece planurile, iar gelezia se transformă în furie oară; Cherubino (Kuna Karoly) devine un caz patologic de obsesie sexuală; Suzanne (Pataki Erzs) își urmărește lucid răzbunarea; Contesa (Horvath Ibolya) este sfișiată de contradicții etc. În aceeași notă, Losonczy Ariel, Czeglédi Sandor, Orosz Klári, Vajda Károly, Éltés Kond, Arva László, Dévai Péter, Haromszeki Péter și, cu un plus de umor, Bakody Jozsef și Toth Titus, care completează distribuția. Funcționale, decorurile lui Neogrady Antal, originale, costumele concepute de Hruby Mária. Se poate contesta concepția creatorilor spectacolului, dar trebuie să subliniem consecvența cu care ea a fost urmărită.

Fără îndoială că, astăzi, Csurka István este unul dintre cei mai importanți dramaturgi din Ungaria. Acest *Maial* o dovedește încă o dată, prin curajul cu care abordează o temă dificilă, prin arhitectura neobișnuită a piesei, prin replica de înaltă valoare literară. Prezentînd cazul unui scriitor a cărui înclinație pentru alcoolism reprezintă o lentă sinucidere, autorul face o crudă, dar foarte sinceră radiografie a categoriei dezrădăcinaților, care, în pofida climatului de umanism socialist, nu au forța de a-și trăi viața.

Distribuția asigură ținuta spectacolului — de la umorul amar al lui Szoboszlay Sandor (Marhás) la forța și eleganța lui Jászai László (Vámos); de la farmecul personal al lui Takács Katalin (Cintăreața mută) la sinceritatea brutală a lui Dobos Ildiko (Fügediné); de la tragismul lui Görbe Nora (Joli) la sobrietatea artistei merite Rutkay Mária (Bátrina). Este și meritul regizorului Horval István, de la budapestanul „Vigszinház“, ajutat de nu mai puțin remarcabilul scenograf Fehér Miklos, de la același teatru, care, invitați să realizeze acest spectacol la Veszprém, au găsit mijloacele de a pune în valoare un text deosebit.

Publicul din țara noastră a primit cu multă căldură spectacolele.

Mihai CRIȘAN